

Rozpočet na vědu a výzkum by se měl navýšit, shodli se účastníci sněmu

13.12.2022 - Luděk Svoboda a Zuzana Dupalová | Akademie věd České republiky

Akademický sněm AV ČR se konal za účasti předsedy Senátu Parlamentu České republiky Miloše Vystrčila, ministryně pro vědu, výzkum a inovace Heleny Langšádlové a dalších hostů. I když rozpočtové výhledy nevyznívají příliš uspokojivě, věda a výzkum mají podle jejich názoru potenciál současné problémy řešit.

Kvůli hlasové indispozici předsedkyně Akademie věd ČR Evy Zažímalové vystoupil s úvodním projevem místopředseda Ondřej Beránek. Úvodem zmínil mimo jiné energetickou krizi, která se nepříznivě dotkla rozpočtu Akademie věd ČR a jejích pracovišť. Vysoké výdaje na energie totiž například znemožňují nákup nového přístrojového vybavení, což se může negativně podepsat na kvalitě a rozsahu výzkumů.

Předsedkyni Akademie věd Evu Zažímalovou zastoupil kvůli její hlasové indispozici při úvodním slově místopředseda Ondřej Beránek.

„Vzhledem k současné situaci je navýšení rozpočtu pro Akademii věd o 400 milionů korun v příštím roce pozitivní. Polovinu z této částky směřujeme na pokrytí zvýšených nákladů na energie,“ řekl Ondřej Beránek a zároveň upozornil, že částka pokryje pouze čtyřicet procent zvýšených nákladů – ty přesahují více než 500 milionů korun.

K rozpočtu na vědu a výzkum se vyjádřila také ministryně pro vědu, výzkum a inovace Helena Langšádlová. Připomněla, že se pro letošek institucionální podpora Akademie věd ČR navýšila o 700 milionů korun. Pro nadcházející rok ale bylo sestavování rozpočtu složité. Přesto se podařilo prosadit alespoň dílčí navýšení. „Věřím, že i další vyjednávání o financích budou úspěšná. Je třeba zohlednit inflaci a rozpočet na vědu a výzkum dále posilovat,“ dodala.

Podle ministryně pro vědu, výzkum a inovace je nutné posílit rozpočet na vědu a výzkum.

Světová věda v českém prostředí

Podle předsedkyně Akademie věd ČR Evy Zažímalové, bychom měli i v současné situaci usilovat, aby česká věda, české univerzity a český firemní výzkum posilovaly své postavení a svou odpovědnost vůči společnosti – a to nejen na domácí scéně, ale také v evropském a světovém měřítku.

Vědcům z pracovišť Akademie věd ČR se v této souvislosti podařilo získat mimo jiné prestižní ERC granty, které uděluje Evropská výzkumná rada. I díky nim se daří naplňovat společnou vizi světové vědy v českém prostředí. Granty ERC získala například Johana Wyss z Etnologického ústavu AV ČR či vědci z brněnských pracovišť: Ústavu přístrojové techniky AV ČR a Archeologického ústavu AV ČR.

LX. zasedání Akademického sněmu se konalo v Národním domě na Vinohradech.

Helena Langšádlová rovněž zdůraznila, nakolik zásadní je pro politiky diskuze s vědci. „Musíme posílit spolupráci, aby rozhodování ve veřejných politikách podpořily vědecké poznatky – ne vždy je bohužel využíváme.“ Ocenila proto Strategii AV21, která prostřednictvím výzkumných programů reaguje na aktuální společenské výzvy a problémy. „Strategie AV21 nám pomůže řešit výzvy, jež jsou před námi a stále se prohlubují – energetika, klima, technologické změny, ekonomika, digitalizace, demokracie a další. Tyto výzvy můžeme řešit jen společnými silami.“

Strategie AV21 byla klíčová také pro aktivity, které Akademie věd ČR připravila pro české předsednictví Rady Evropské unie. Vytýčila tři prioritní témata – nové genomové techniky, energetiku a odolnou společnost. Spolupráci na českém předsednictví pochválila Radka Wildová, náměstkyně ministryně školství, mládeže a tělovýchovy: „Podařilo se vytvořit několik zásadních evropských dokumentů – Pražskou deklaraci pro synergii ve vědě a výzkumu a Brněnskou deklaraci o velkých výzkumných infrastrukturách, jež je pro nás dobrá příležitost propojení domácích a mezinárodních poznatků,“ vyzdvihla Radka Wildová, která zároveň Akademii věd ČR poděkovala za rychlou integraci ukrajinských vědců.

Dvě tváře vědy

Spolupráci s Akademií věd ČR ocenil předseda Senátu Parlamentu ČR Miloš Vystrčil. Budoucnost vědy i politiky má podle něj dva pilíře: energetiku a ochranu hodnot. „Stejně jako politici musejí i vědci nést společenskou odpovědnost. Věda je nástroj, který může působit pozitivně i negativně – jí získané poznatky umožňují vytvářet nástroje, které život usnadňují i ničí,“ poznamenal v souvislosti s tím, že věda i politika mají dvě tváře.

Akademického sněmu se zúčastnil předseda Senátu Parlamentu České republiky Miloš Vystrčil.

„Úlohou vědy je opakovat, že navzdory pokroku, úspěchům a technologiím, které jsme vyvinuli, víme jen jedno – svět je natolik složitý a rozmanitý, že jeho poznání je nemožné,“ komentovala místopředsedkyně Poslanecké sněmovny Věra Kovářová obtížnou úlohu vědy v současné společnosti. Podle poslance Jana Skopečka by ale vědci i tak měli být v současné složité době aktivnější. Jak uvedl, prospělo by mnoha vědním oborům více interdisciplinarity.

Zasedání Akademického sněmu AV ČR se koná dvakrát ročně, následující se uskuteční 18. dubna 2023.

<https://www.avcr.cz/cs/o-nas/aktuality/Rozpocet-na-vedu-a-vyzkum-by-se-mel-navysit-shodli-se-ucastnici-snemu>